

mig til enhver enkelt Tale, hvilket ikkun vilde give Anledning til Vidtløftighed. Foreløbig maa det være mig tilladt at berøre det Retsstandpunkt, hvorfra jeg er gaaet ud. Det forekommer mig, at der i denne Henseende er nogen Uklarhed tilstede hos Forsamlingens Medlemmer. Det er vistnok saa, at Spørgsmaalet om Afbenyttelsen af Strandbredden hører til dem, der hverken i Lovgivningen eller i Retspraxis ere saa udviklede, at man kan sige, at man her overalt kan bevæge sig med Sikkerhed med Hensyn til opstaaende Spørgsmaal. Imidlertid troer jeg, at der er nogle Synspunkter, der ere saa faste, at man ikke tør anfæ dem for tvivlsomme. Jeg skal saaledes tillade mig at gøre opmærksom paa en Cancelliskrivelse af 15de August 1835, der med Hensyn til Spørgsmaalet om Rettigheden til at borttage Steen, som ligge paa Havbredden, udtaler sig saaledes — det er kun ganske kort, hvis det maa være mig tilladt at oplæse det her? — „Cancelliet holder for, at Strandbredden eller de Grunde, som umiddelbart støde til Søen, ikke i Almindelighed kunne ansees som offentlig Eigendom, og at følgelig de Steen, der findes paa samme, ordentligvis maae betragtes og behandles som andre Steen, der findes paa privat Grund“. Dette udvikles noget nærmere og citeres i alle yngre Systemer, uden at de Retslærde have bestridt Rigtigheden af den Sætning, som er opstillet deri. Fremdeles have vi Sagtforordningen af 20de Mai 1840 § 15, der forbyder Nogen at udøve den Ret til Skydning, som den forøvrigt giver fri, ved at vade langsmed Strandbredden; — hvilket tyder hen paa, at Eieren har en Ret til at formene Andre at udøve Raadighed over det til hans Grund nærmest grændsende Territorium. Jeg vil endvidere omtale et Tilfælde, der er afgjort ved en Højesteretsdom af 1ste November 1849; den angik et Tilfælde, hvor nogle Fiskere fra en modsat Bred af en Fjord havde draget deres Baad op paa Strandbredden overfor. Dette blev formeent dem baade af Overretten og Højesteret; Overretten siger nemlig, at enhver Eier af en til Stranden støvende Grund maa være beføiet til at formene Andre at benytte den paa den omhandlede Maade, fordi Havet er den naturlige Grændse, og der argumenteres

endvidere, at naar Havet stiger, saa høit, at man kan seile der, saa er dette vel tilladt, men naar det igjen falder, saa at man ikke kan seile der, har Ingen der at gjøre. Fremdeles skal jeg bemærke, og saavidt jeg veed, er det ogsaa ubestridt, at Eiere af de til Strandbredden støvende Grunde ere berettigede til ved Indbæmning at udvide deres Territorium. Dette hører dog ikke herhen, da det gaaer ud paa at forvandle Sø til Land, medens her er Tale om at benytte Søen; men jeg troer, at det staaer fast, at derfra, hvor Vandstjeldet begynder, har Ingen at gjøre paa Strandbredden. Jeg maa indrømme, at dette Forslag netop gaaer ud paa at skaffe de tilstødende Grundeiere en Rettighed til, ogsaa at indskrænke Benyttelsen af Territorier, som gaae længere ud, og navnlig hvor der altid staaer Vand, idet det jo ikke til Vadning kan nytte at tage Steder, som ligge tørre; men det maa tillige erindres, at det kun er i en ganske enkelt Henseende, at en saadan Begrændsning ønskes ved dette Lovforslag og under Betingelser, som jeg siden nærmere skal komme til at omtale. For saavidt der er blevet hentydet til, at der var Hævsrettigheder til Strandbreddens Benyttelse, da er det jo ligesom, at hvad Nogen har Hævd paa, at de Servituter, der paahvile Strandbredden, paa ingen Maade borisalde ved dette Lovforslag, de vilde blive staaende ved fuld Magt, idet jo Lovforslaget gaaer ud paa at give Rettighed til at formene Uvedkommende, men ikke Saadanne, som have virkelige, begrundede Rettigheder, at komme der; men dertil kan det dog vistnok ikke i Almindelighed henregnes, at Folk upaataalt have hentet Tang ved Strandbredden. Det er et Spørgsmaal, som imidlertid, saavidt mig bekjendt, ikke her har fundet praktisk Afgjørelse, men efter de foran udviklede Principer kan det antages, at en saadan Ret tilkommer Enhver, der ellers ikke har nogen speciel Hjemmel dertil. Saameget om Sagens retlige Stilling.

Man har dernæst af de Forhandlinger, som fandt Sted i Anledning af Loven af 1855, fremdraget Forskjelligt og anført det som Støttepunkter imod denne Lov; jeg vil tillade mig af de samme Forhandlinger at fremdrage Afsl.